

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

Bioloģiskās lauksaimniecības situācijas analīze

Lauku attīstības novērtēšanas daļa (LAND) :

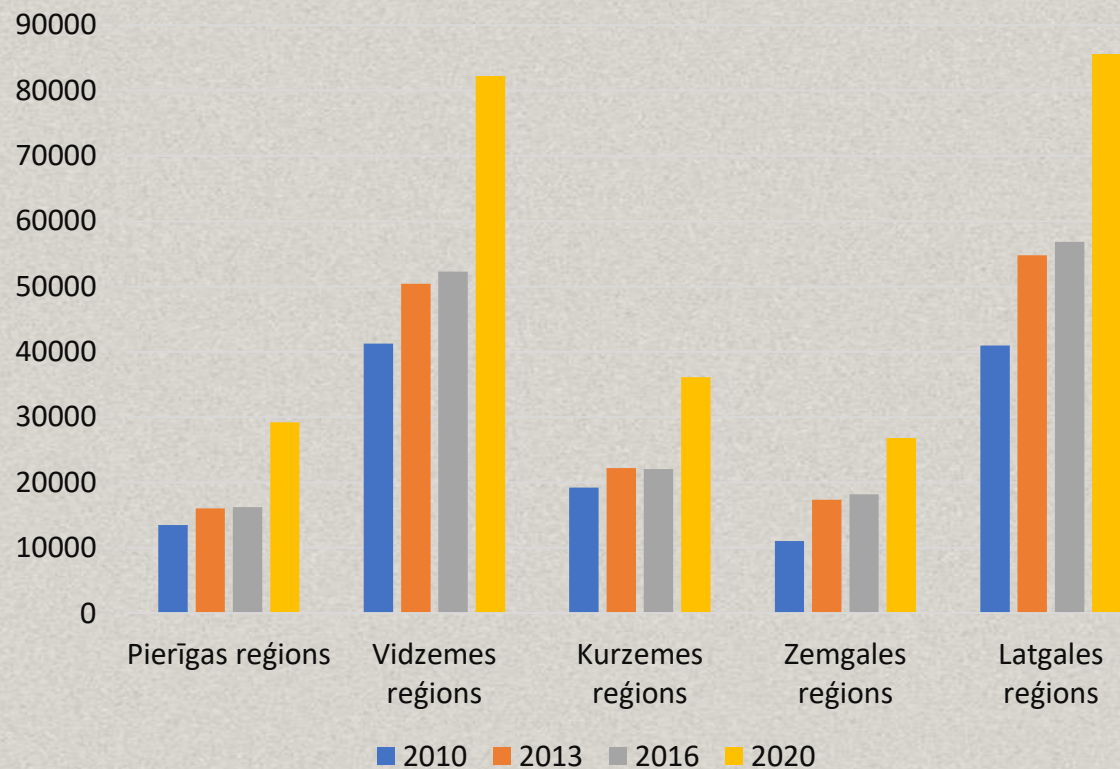
piesaistītais eksperts A.Lismanis, pētnieks A.Vēveris proj.vad. E.Benga

Bioekonomikas nodaļa, AREI

6/5/2023

Bioloģiskās lauksaimniecības platības dinamika

Platības būtiski
pieaugušas

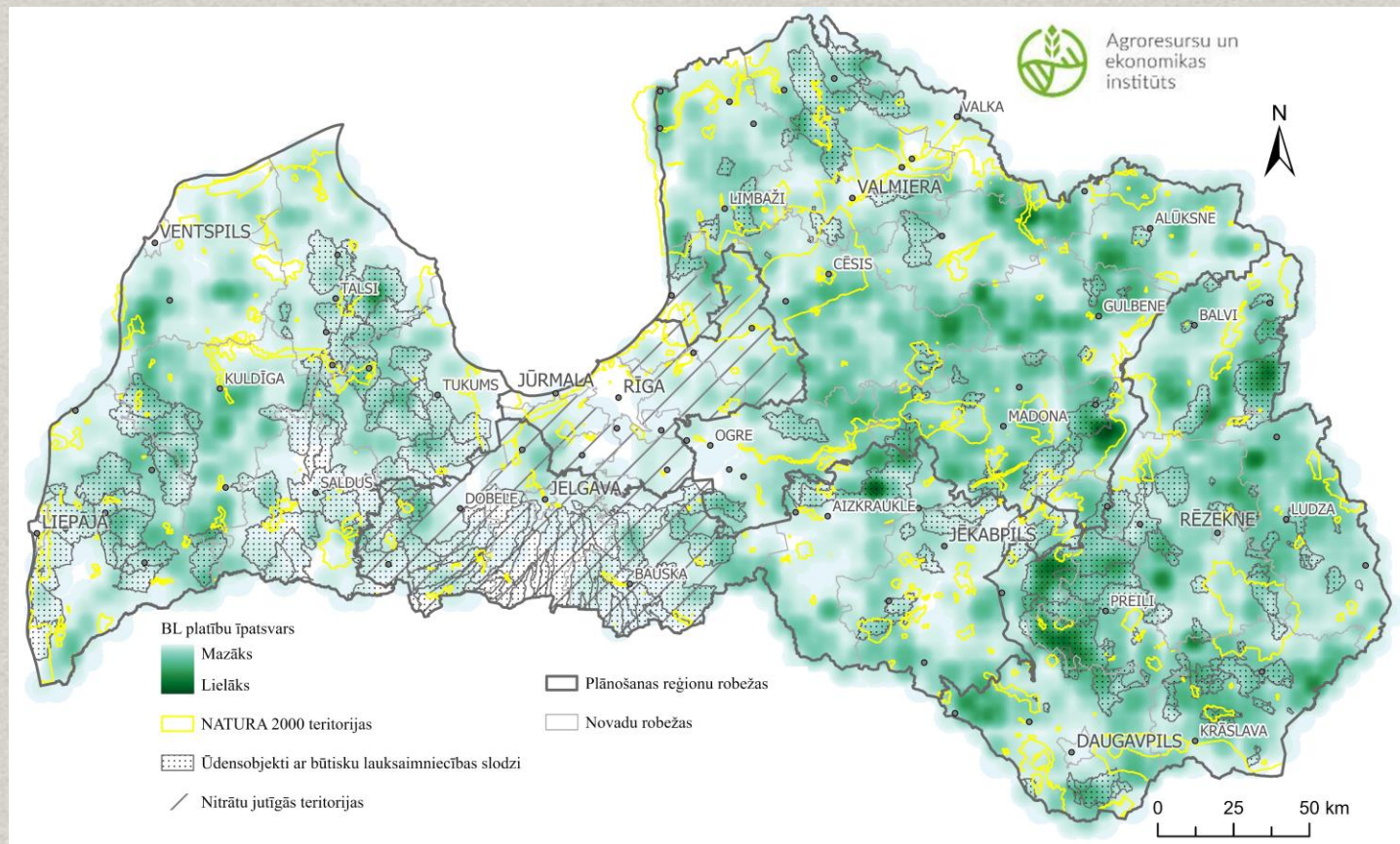
Reģionālās
nevienlīdzības
saglabājas;

Vides vajadzības nav
optimāli ievērotas.

Bioloģiskās lauksaimniecības platības dinamika

3

Platības būtiski
pieaugušas

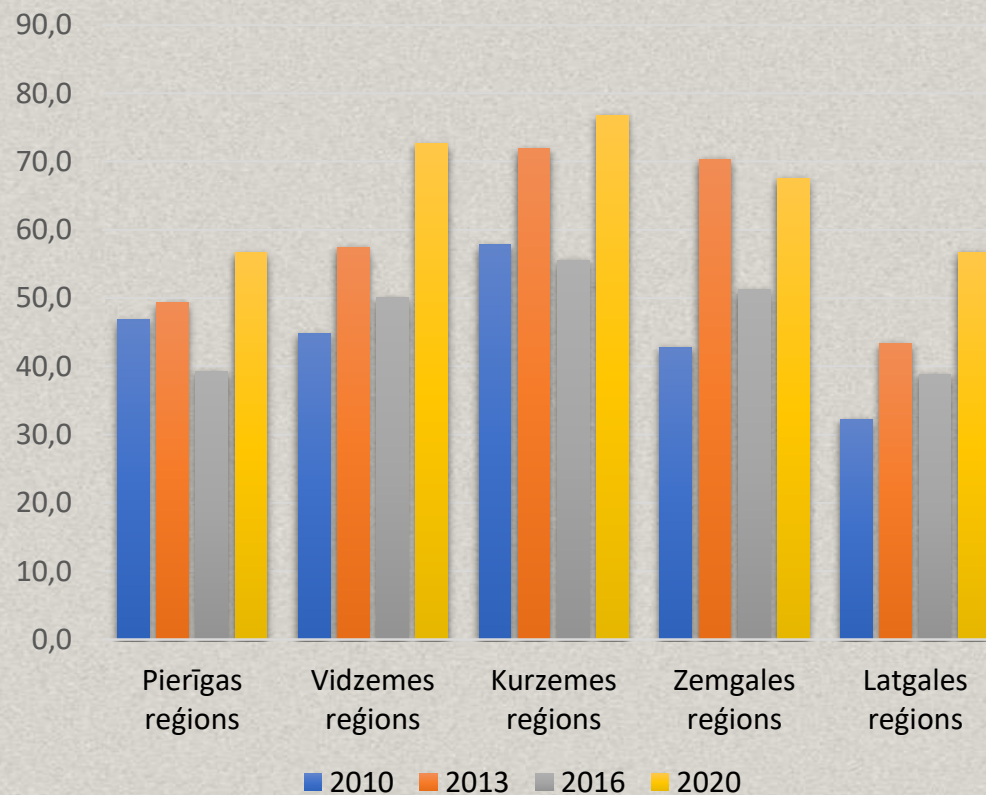
Reģionālās
nevienlīdzības
saglabājas;

Vides vajadzības nav
optimāli ievērotas.

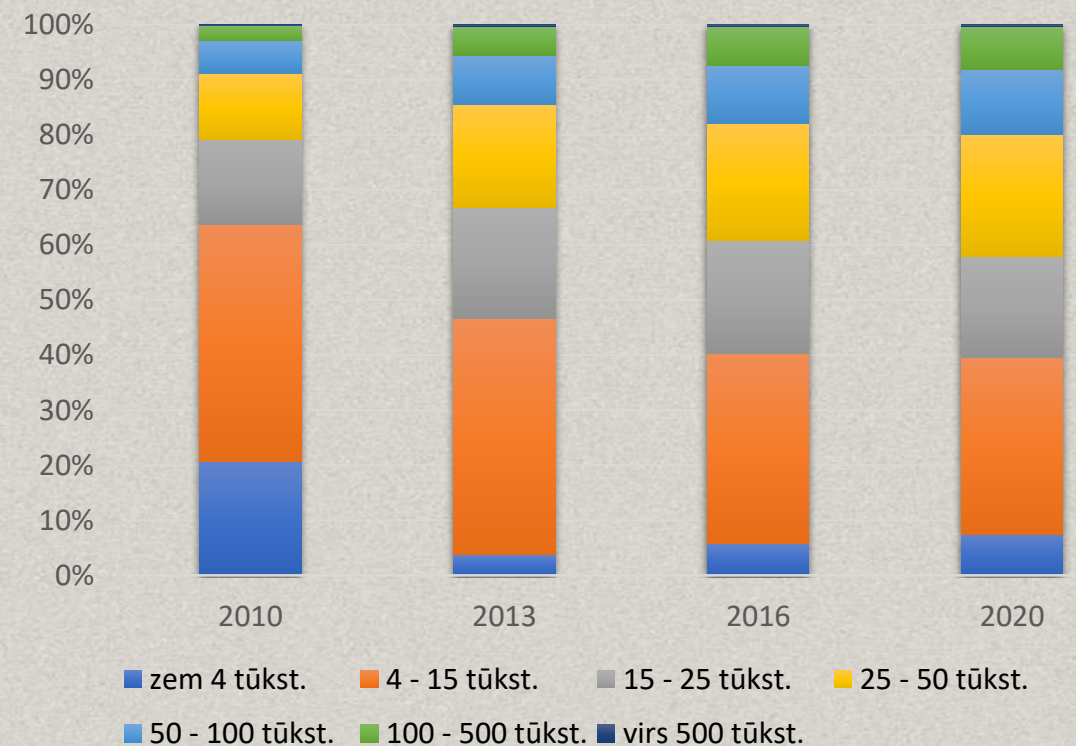

Bioloģisko saimniecību lielums

Vidējais saimniecības lielums, ha LIZ

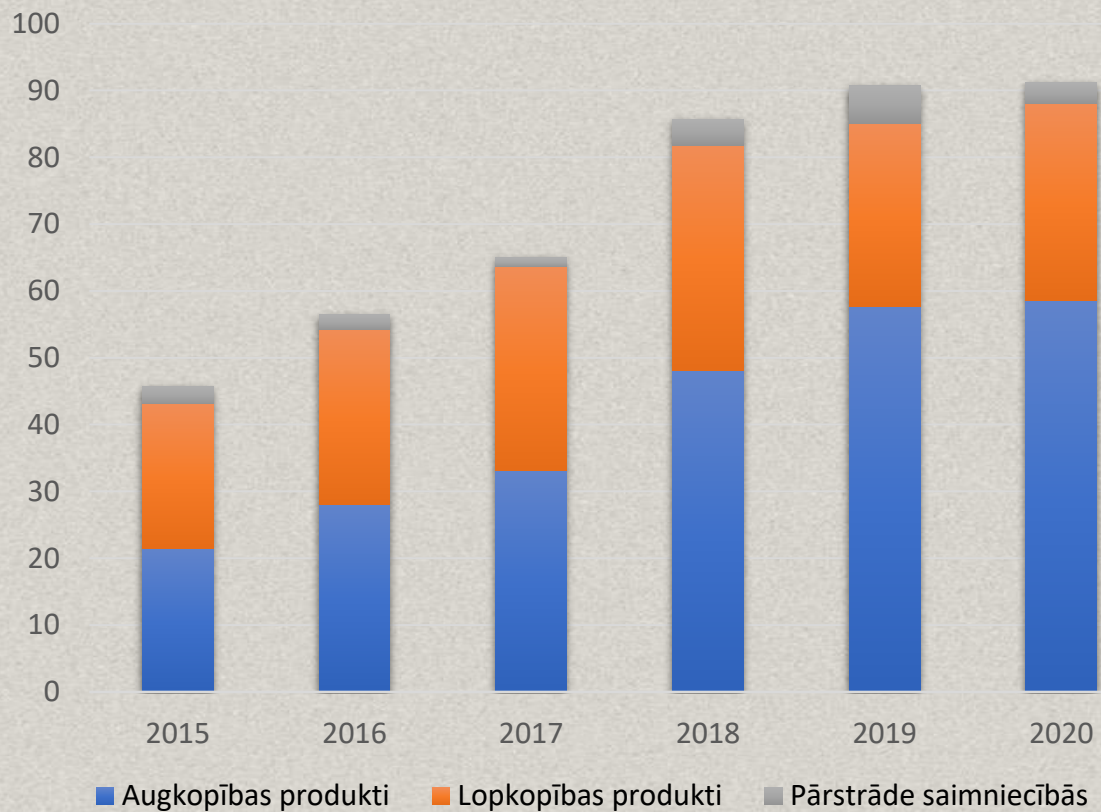
Saimniecību lieluma struktūras dinamika pēc standarta izlaides

Bioloģiskās produkcijas vērtība

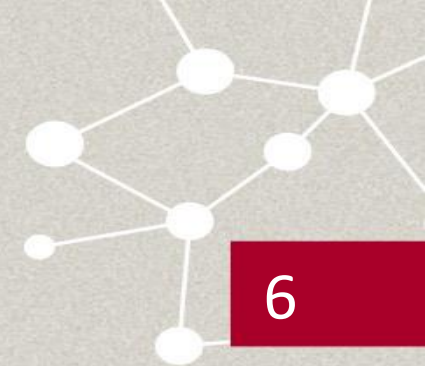
Bio saimniecību kopējā produkcijas vērtība, milj.
EUR

Vērtība pieaug

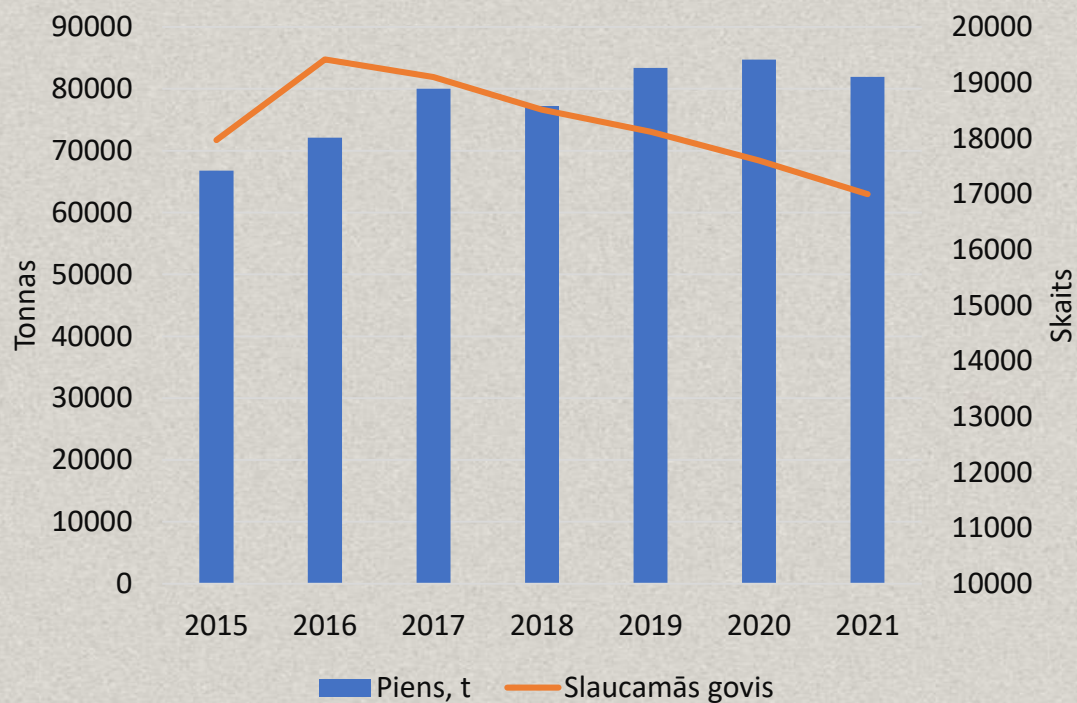
Pieaugums praktiski
apstājies;

Īpatsvars kopējā l/s
produkcijas vērtībā
samazinās.

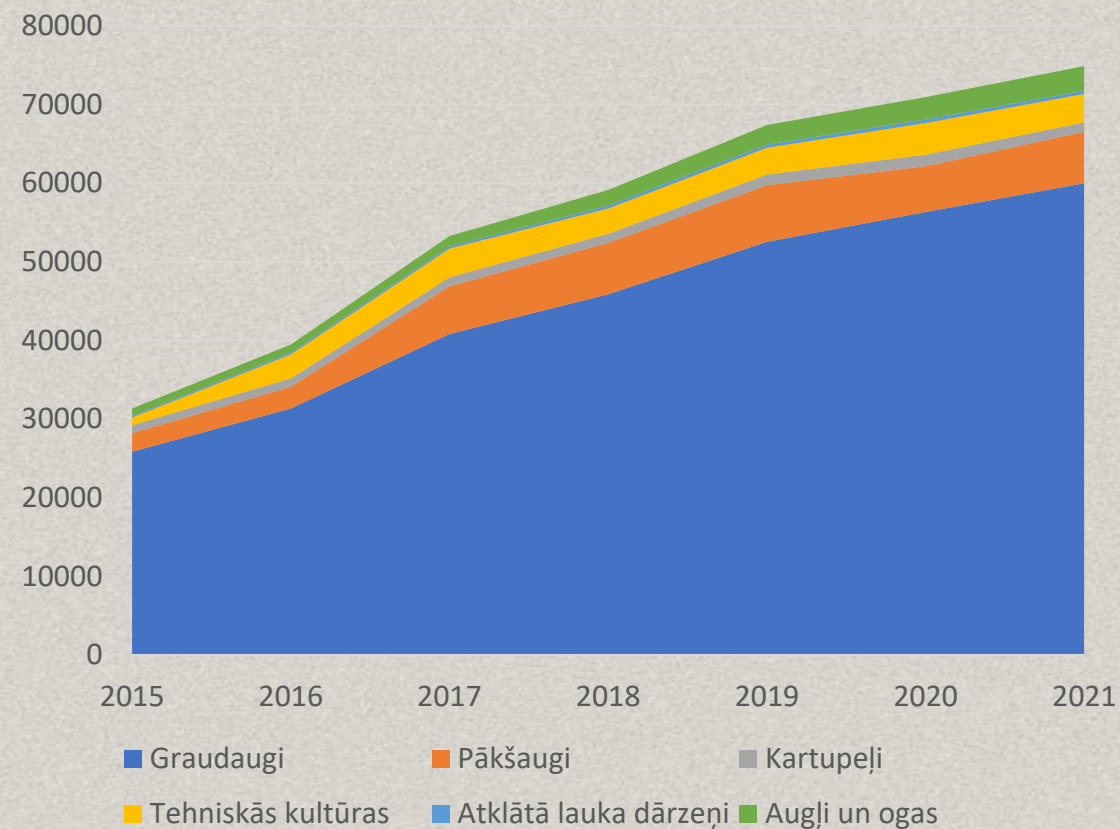

Tendences bioloģiskajā lopkopībā vs augkopībā

Slaucamo govju skaita un piena ražošanas dinamika

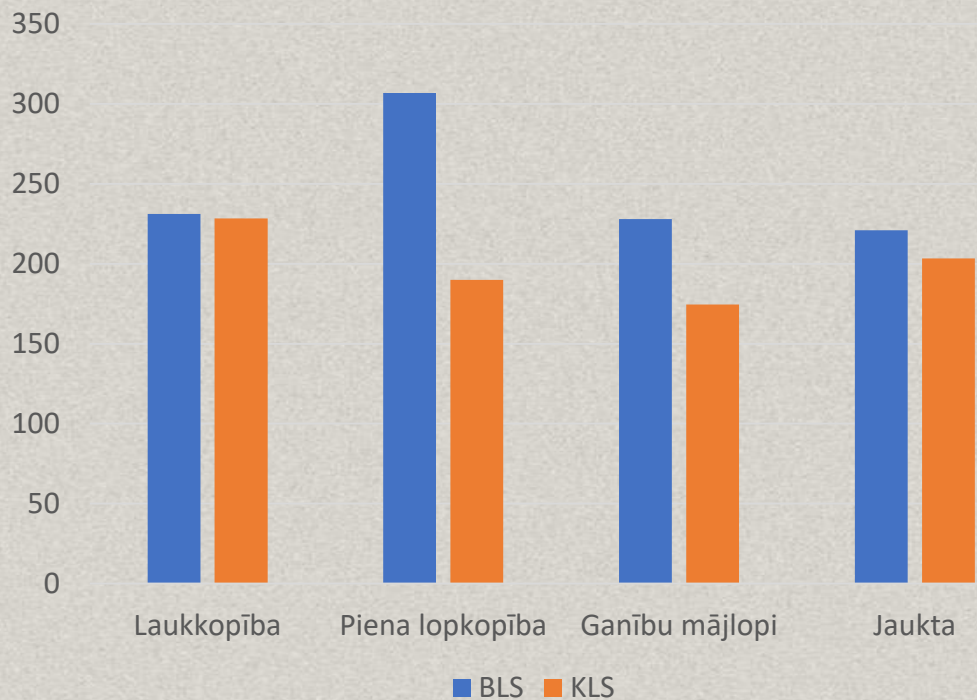
Augkopības platību dinamika, ha

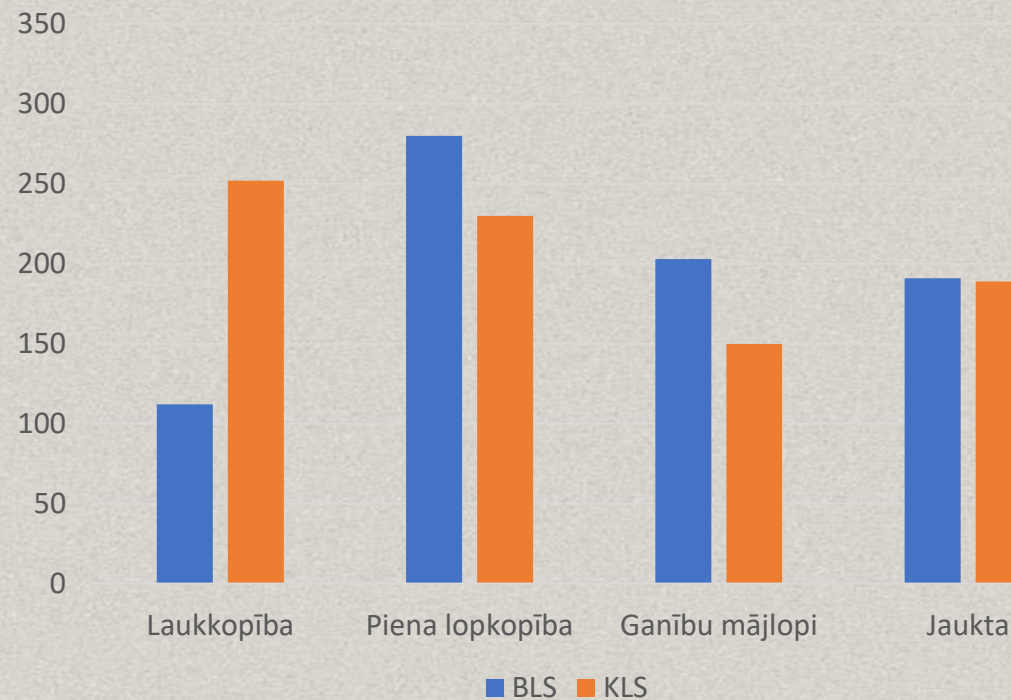

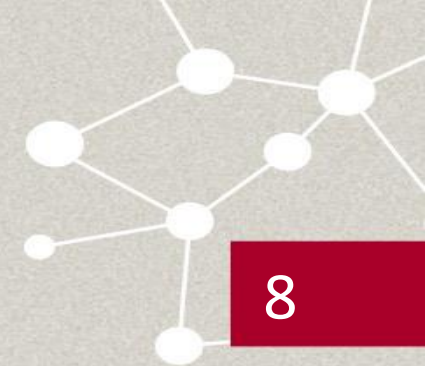
Saimniekošanas ekonomiskie rezultāti

Saimniecību neto ienākumi 2015.g., EUR/ha

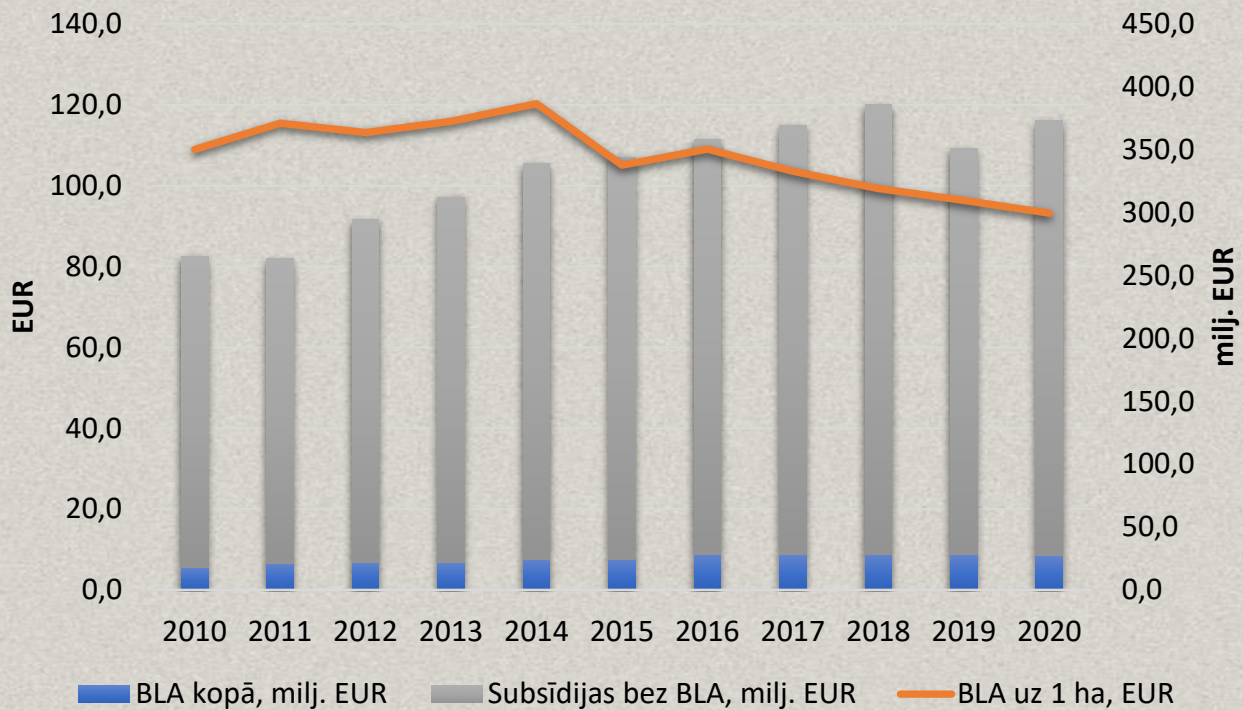
Saimniecību neto ienākumi 2021.gadā, EUR/ ha

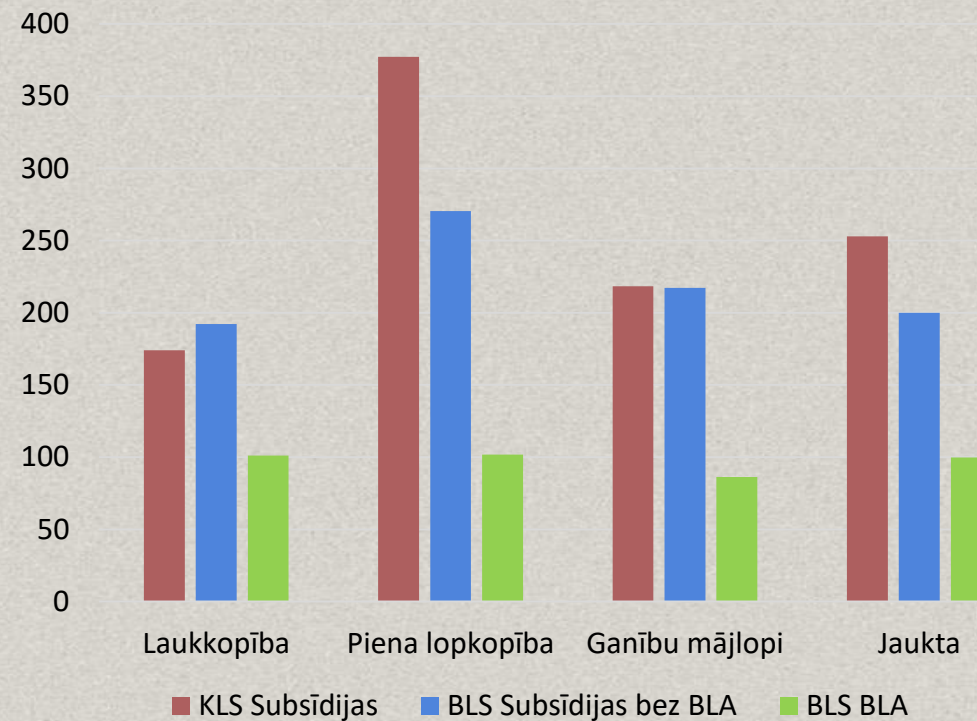

Atbalsta maksājumi

Atbalsta maksājumu dinamika

Atbalsta maksājumi 2021.gadā, EUR/ha

Kas tālāk?

Bioloģiskās pārtikas tirgus attīstība:

- Eksports;
- Sadarbība;
- Cena;
- Ražības.

Zaļais kurss:

- Stratēģija un rīcība;
- Tehnoloģijas un zināšanas.

Vīzija un attīstības mērķi

10

Vīzija –

2030. gadā Latvija ir Baltijas biolauksaimniecības centrs

(līderis ražošanas un kompetences ziņā).

Galvenie rezultatīvie rādītāji:

- ✓ BL platības pieaugums vismaz līdz 30% no LIZ;
- ✓ Jaunu dalībnieku un jauno lauksaimnieku iesaiste nozarē, palielinot BL saimniecību skaitu;
- ✓ Bioloģiskās pārtikas patēriņa pieaugums, tai skaitā īpatsvars publiskajos iepirkumos 30%;
- ✓ kooperācijas attīstība bioloģiskajā lauksaimniecībā 70% BL produkcijas tiek vietēji pārstrādāta;
- ✓ Eksportēta tiek pārstrādāta produkcija ar augstu pievienoto vērtību;
- ✓ Sabalansēti specializācijas virzieni – lopkopības un augkopības mijiedarbības optimizēšana, graudkopības dominances mazināšana augkopībā, kā arī sēklkopības, dārzenkopības un dārzkopības attīstība;
- ✓ Pilna cikla saimniekošanas attīstība, F2F īstenošana nozarē;
- ✓ Izglītotāka un veselīgākā sabiedrība;
- ✓ Biolauksaimniecības ciešāka iesaiste vides un klimata jautājumu risināšanā.

Stiprās un vājās puses

11

Stiprās puses:

- BL saimniecību platības un ražošanas apjomi pieaug;
- BL ir dabai un videi draudzīgs saimniekošanas veids, kas nodrošina nozares ilgtspēju un kam ir sabiedrības atbalsts;
- BL mazāka atkarība no ārējiem resursiem, salīdzinot ar konvencionālo lauksaimniecību;
- BL augkopībā audzētās sugas un šķirnes ir izturīgākas pret nelabvēlīgiem klimatiskiem apstākļiem;
- BL darbojas un atbalsta vidēji gados jaunāki cilvēki, kas ir priekšnosacījums tālākai attīstībai
- BL balstīta uz vērtībām (bioloģiskās saimniekošanas ideju), ne tikai uz ekonomisko izdevīgumu.

Vājās puses:

- Vāji attīstīta kooperācija, jo pastāv savstarpēja neuzticēšanās;
- Dārga sertifikācija un kontroles pasākumi;
- Zemas PV produkcijas eksports;
- Nepietiekamas lauksaimnieku zināšanas par BL saimniekošanas metodi, t.sk. izglītības programmu trūkums;
- Pietrūkst labu speciālistu BL jomā, pie kuriem vērsties pēc padoma;
- BL ražošanai piemērotu un/vai sertificētu resursu zema pieejamība – sēklas materiāls, šķirnes, preparāti, lopbarība u.c. un augsta cena;
- ZPI praksē vāji darbojas, praktiski netiek izmantots bioloģiskās pārtikas patēriņa potenciāls;
- Zemākas ražības, jo BLS līdz šim plašāk izplatītas LV teritorijās, kur raksturīgāka zemāka augsnes auglība.

Iespējas un draudi

12

Iespējas:

- Palielināt eksportu – pieprasījums ES un pasaulē ir daudz lielāks par LV ražošanu un ir augošs;
- ZPI izmantošanas iespējas BL produkcijas patēriņa veicināšanai;
- Sabiedrības informēšanas un izglītošanas ilgtermiņa pasākumi bioloģiskās pārtikas patēriņa veicināšanai;
- Pieejami ES atbalsta mehānismi BL attīstībai
- Iespēja veidot bio reģionus, novadus, pašvaldības;
- Zinātnes un zināšanu attīstība kompetences un starptautiskās konkurences uzlabošanai BL sēklaudzēšanai, selekcijai, testēšanas un tehnoloģiju jomā;
- BL pārstrādes attīstība un eksporta veicināšana;
- Ražības rādītāju uzlabošanas iespējas;
- Vides problēmu risināšana ar BLS attīstību reģionos, kur ir intensīvas KS.

Draudi:

- Bioloģiskās lauksaimniecības, konvenciālās lauksaimniecības un nozares politiskās vadības nespēja vienoties par sabalansētu ilgtermiņa attīstību;
- Nepietiekamais BL atbalsta apjoms, kas apdraud Zaļā kursa mērķu sasniegšanu;
- Bioloģiskās lauksaimniecības ražošanas intensifikācijas procesi, monokultūras draudi graudkopībā;
- Klimata pārmaiņas, kas veicina krasākas laika apstākļu pārmaiņas, maina lauksaimnieciskās ražošanas apstākļus, tai skaita invazīvo sugu ienākšanu Latvijā;
- Bioloģiskās un konvencionālās lauksaimniecības produkcijas cenu starpības samazināšanās;
- Negatīvā demogrāfiskā tendence Latvijā, kas potenciāli samazina pārtikas, tai skaitā bioloģiskās, patēriņu, gan palielina spiedienu uz darbaspēka tirgu.

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

Paldies par uzmanību!

<https://www.arei.lv/lv/lauku-attistibas-analize>

